ნარკომანია განაჩენი არ არის

მაია ჯაიანი

საქართველოს პირველმენტი საშეშოდგომო სესიაზე ნარკომანიის შესახებ არსებული კანონმდებლობის გადახედვას ამბობს. კანონმდებელთა წინასწარი განცხადებებით თუ ეიმსჯელებთ, სახელმწიფო ცალის დამოკიდებულებას ნარკოტიკების მომხმარებლების მიმართ, – შესაძლოა ჩასწორებების შემდეგ, ნარკოტიკების მომხმარებელი განხილულ იქნა ავადმყოფად, როგორც დასმა შეეკ. თუ პარლამენტმა ახალი დეფინიციები დაამტკიცა, საქართველო, უდავოდ, ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ნაბიჯს გადადგამს, ნარკომანიასთან დაკავშირებით ქვეყანაში არსებული სტიგმის დაძლევის გზაზე.

ნარკომანი, ნარკომანია

საქართველოში ცოტას თუ სჯერა, რომ ნარკოტიკების მომხმარებელი ოფიციმე შეიძლება ნორმალურ ცხოვრებას დაუბრუნდეს. მიზეზი ამისა, ეჭვნარეულად, ის ფაქტია, რომ ბრძოლა ამ სენთან ყველაზე მძიმე ხანგრძლივი და მომქანცველია. ბევრმა ინოვაციამ, ეიმე მასთან ბრძოლაში ვამეჭა, შეიძლება, ზუსტად არც იციოდეს, რასთან აქვს საქმე. საამჟამეიანო ლიტერატურაში არსებობს დეფინიციები, რომელიც ნარკომანის შმრალ, მეცნიერულ განმარტებას იძლევა:

ნარკომანია – დაავადება, რომელიც ეიოთარდეს ნარკოტიკულ საშუალებათა სისტემატური მოხმარების შედეგად ფ. ელინდანს ნარკოტიკის მიღების გადაულახავი ან ძნელად გადასალახი მოთხოვნილების სახით. სამეცნიერო ლიტერატურაში მოიხსენიება, როგორც ფამილიდამოკიდებულება, რაც კარგად ასახავს დაავადების ძირითად სიმპტომს – ნარკოტიკზე ფიზიკურ და ფსიქიკურ დამოკიდებულებას.

ნარკომანი – ნარკომანიით დაავადებული ადამიანი, რომელსაც აქვს ნარკოტიკის მიღების დაუძლეველი მოთხოვნილება, აღენიშნება პროოდული ან ფრონიკული ინტოქსიკაცია (მონამალა) და იძულებულია, გაზარდოს ნივთიერების ფიზიკურანმოხმის მუხრალი ტოლერანტობის (დოზისადმი შეჩვევის) გამო, ნარკოტიკის ხმარების უეცარი მეწყვეტისას აღენიშნება ამბტინენციური (ცილაძალისი ფიზიკური და ფსიქიკური მდგომარეობა) სინდრომი.

ნარკოტიკის მომხმარებელი – ადამიანი, რომელიც არასამედიცინო დანიშნულებით ხმარობს ნარკოტიკულ საშუალებას, მაგრამ აქვს ჩამოყალიბებული დამოკიდებულება.

პოლინარკომანია – მერეული ტიპის ნარკომანია, როცა ადამიანი ორ ან მეტ ნარკოტიკულ საშუალებას ერთდროულად ან მონაცვლეობით ხმარობს. ამ ტიპის დაავადების კლინიკური სურათი ბევრად უფრო მძიმეა.

150 000 ჩვენგანი

ამ ციფრ სიტყვების მიღმა, ექსპერტების დასკვნებით, 4,5-მილიონიანი საქართველოს 150 000 მოქალაქე დგას, ნარკოტიკების 150 000 მომხმარებელი, ეიღაცის შვილი, დედამამაშვილი, ბეჟუილ, ამმრული, ნათესავი, მეგობარი, ახლობელი – ერთი ჩვენგანი...

ამ რამდენიმე წლის წინათ, კაკალაძის ანტინარკოტიკული პროგრამის ფარგლებში, ეეროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერით ჩატარებული კვლევის მიხედვით, ქართველი სტუდენტი ვაჟების 52,6 პროცენტს ერთი-ორჯერ მაინც გაუსინჯავს ჰაშიში, 7,8 პროცენტი კი რეგულარულად მოიხმარს თან; ამ „ხიბლის" გეშიიციის გამოკითხული გოგონების 3,4 პროცენტმა. ქართველ ახალგაზრდებში ნარკოტიკების ოფიციალ მომხმარებლებში, მარიხუანის შემდეგ, პირველ ადგილზეა ექსტაზი, შემდეგ – პერიონი, ტრამადოლი, ინჰალანტები. გამოკითხულ ვაჟთა 3,3 პროცენტი ამბობს, რომ მარიხუანა 11 ჯერამდე გაუსინჯავს. დანარჩენი ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარება, ძირითადად, 15 წლის ასაკში და უფრო გვიან იწყებენ. მარიხუანას შემდეგ ყველაზე მეტად ეტანებიან ინჰალანტს, პერიონს, კოდეინს, ტრამადოლს. 12-14 წლის ასაკში გაუსინჯავს მარიხუანა სტუდენტი გოგონების 0,7 პროცენტს; 15 წლის შემდეგ – ტრამადოლი და კოდეინის შემცველი ამპულები.

გამოკითხვამ საგულისხმო რამ აჩვენა, – ქართველი ახალგაზრდების დიდი ნაწილი უარყოფითად არ უყურებს ნარკოტიკის მოხმარებლებს. მხოლოდ ვაჟების 50 და გოგონების 80 პროცენტი გაკიცხავდა მათ, ეინც მარიხუანას მოიხმარს. თავიანთ პასუხებში შედარებით მკაცრნი არიან ისინი, რომელ საქმე პერონინია და სხვა, ე.წ. მძიმე ნარკოტიკების ფიზმხმარებლის ეზება. ამავე დროს, მათი ახლობლების მიერ ნარკოტიკების მოხმარების თაობაზე ახალგაზრდები უმრავლესობად საუბრობენ, მეტიც – ლოიალურები არიან. გამოკითხულ ვაჟთა 4,16 პროცენტი ამბობს, რომ მათი რამდენიმე პირადი ნაცნობი ეწევა მარიხუანას; ოგიეეს აკეთებს 17,5 პროცენტის პირადი ნაცნობებს უმრავლესობა. გოგონებმა 17,9 პროცენტის აზრით, მათი პირადი ნაცნობებიდან მხოლოდ რამდენიმე ეწევა მარიხუანას; 1,9 პროცენტი ასეთადნაცნობია უმეტესობას მიიჩნევს.

ნარკოტიკების მომხმარებელთაგან 50 ათასი ნარკომანია (უფრო მეტად ოპიოიდების), ინექციური გზით მომხმარებელია. ყურყულიანი, ეს მოშენები – ინტრავენური ნარკომანიის არსებობა და სიდიდე უფრო აკტუალურია საქართველოში, ვიდრე თავად ნარკომანია. მიზეზი მარტივია – ინტრავენურნარკომანია ინფექციური დაავადებების, მათ შორის, აივ-ინფექციისა-ჰიდსისა და „ცეკ" ჰეპატიტის გავრცელების ბუნაა. აქცენტი უფრო ამ დაავადებების პრევენციაზე კეთდება და სერიოზული თანმდევი სწორედ ამ მიმართულებით გამოიოფოდა.

რატომ – ნარკოტიკი?

ეკერ: აწეული გუნება, უდარდელი ქმედებანელება, პასიური სიხარული, უმფოფოველი განცხრომა; შემდეგ: დაქვეითებული, დათრგუნული ფსიქიკა; ინტელექტუალური და მოტორული (მოძრაობის) შეკავება, ყოველსმომცველი გადაულახავი სევდა, კეკმანი; ბოლოს: რეალობის გაუკუღმართებული აღქმა, ხიდვეები, შიმეკენებები, არარსებული ბგერები, ხმები, სუნი, სხვა... მოკლედ, ასეთია ნარკომანის მეენიერული დახასიათება, მშრალი სურათი ადამიანებისა, რომელთა რეალურ მდგომარეობას საზოგადოება მთელი სიცხელით ეკერაც ვერ აღიქვამს.

„ნარკოტიკებს მოაკეს ის, რასაც ეძებდნენ: ბედნიერების სუბიუქტურ განცდას; სიმშვიდე ქლეს ნეტარება, – ლრმა ანალიზის მიხედვით, სწორად ასეთია საერთო აზრი, რომელსაც ნარკოტიკების მომხმარებლები სხვადასხვა სიტყვებით გადმოსცემენ. ადამიანს უნდა, იყოს ბედნიერი – ამბობ არაფერია გასაკვირი; ბედნიერებას ვერ მიაღწევს, თუ არ მოიხმარს შფოთვას; ნარკოტიკი შესანიშნავად ხსნის შფოთვას და ბედნიერებაც მოდის... მაგრამ ნამდვილია იგი? მუსულმანი მისტიკოსები ამბობენ: ქვეყნად ყველაფერი არის ორი, ერთი – ნამდვილი და მეორე – იმიტაცია. არის ნამდვილი ბედნიერება და ბედნიერების უამრავი იმიტაცია. ნარკოტიკები ქმნის ბედნიერების ყველაზე მიახლოებულ იმიტაციას. მასში ისე ეკრაგულადაა ყველაფერი შერწყმული, რომ ადამიანი მეტად გეიან ხვდება, – ეს იმიტაციები და არა ნამდვილი ბედნიერებაა და ანგრევს ყველაფერს. ამ დროს მოიხმარეული, როგორც ფიზიკურად, ისე ფსიქიკურადაც უკვე ნამალეზი დამოკიდებული", – ამბობს ფსიქიატრი, ფსიქოთერაპევტი ოთარ გამბაშვილი. წლეების, ნარკოტიკების მოხმარებლებთან მუშაობს. იკამდე, თითქმის 12 წელი, თავად იყო ნარკოტიკების მომხმარებელი.

„მანალურად, მეგობრების მიბაძვით დაეწყე. – ყუბა იყო, – 17 წლის ეიყავი, ის იყო, პრესტიჟულ ინსტიტუტში, პრესტიჟულ ფაკულტეტზე, მოკუნყვე და მეგობა, ეალი მოვიხადე, ეკვე შემიძლია დრო ვატარო-მეთქი. ამბიტიციენტობისას წიგნებს თავს ვანალიდი, შრომა კი ისეთი რამაა, ცუდისკენ არ გაგიბერდებს. ინსტიტუტში სწავლა საკმაოდ ადვილი იყო, საქმე, დაკუმბრიუად, აღარ მეშინდა. ირგვლივ ბევრი აკეთებდა, ბევრი ჩემი მეგობარი, იმდენი, რომ, ვინც არ იკეთებდა, მარტალი გვითხრეს, სულელივე გვეგონა... ეკერ დაეიწყეთ სიგარეტის მოწევეთ. სხვათა შორის, ეს მეტად საინტერესო რამაა – როცა სიგარეტს წეევი, ლანავ აკრძალულის ზღვარს. შეუე ყველაფერი ადვილია. სიგარეტს მოაკეთ ქაშაში, ერთი ნარკოტიკი, მეორე – მორალური, შინაგანი ზღვარი უკვე გადალახული იყო... ერთმა ავსტრალელმა ფსიქოლოგმა ფსიქოლოგიაში შემოიტანა ტერმინი „ა-ა-ა სინდროში". ხომ გვეკითხა განცდა, – ვიღაც რაღაცას გვეუბნება და ვფიქრობთ, – ა-ა, ეს ხომ ვიცოდი, მაგრამ თავში დაალაგებული არ მქონდაო? როცა პირველად გიკეკეთ, ეს ა'ბრი განცდა, – ა-ა, ეს არის, ფიქრობ, ის, ამას ვეძებდი!.. არაფერსაც არ ვეძებდი. ეესოკერობი და არც ვიცოდი, რა უნდა მეძებნა".

მაია ჯიანაძის დასახელებებზე არ დაამარმდეს, – არ უნდა, მისთვის ძვირფასმა ადამიანმა მაინ სიყვარულის ისტორის დეტალები გაზეთის ფურცლებზე ამოიკითხოს. ათი წელია, ერთად არიან, მაგრამ ერთი წელია, რაც კახას მდგომარეობაზე ლიად საუბრობენ. „მაკვშობიდან შეეეზე ამ პრობლემას, – ყუბა მაია, – ძალიან ბევრი ჩემთვის საკვანელი ადამიანი ჩაიფიფრა ამ ქმაობამ, ძალიან ბევრი ჩემი მეგობარი მიჭმი დეგრადირდა ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით, ამდენად, ვიცოდი, რომ ეს არ არის მასსრად, ეკრს მიღმა გასატარებელი, ასაგდები თემა. ამის გამო, მეეინდა საშინელი იდიოსინკრეზია ამ მოეკლის მიმართ. შეიძლება, სწორედ ამის გამო, რომ ასეთი რეაქცია მქონდა ამ საკითხისადმი და ამის ხმაზალეკ ეამბობი, იგი მალავდა ჩემთან თავის მდგომარეობას. ადრე ეგრაზიზდი ნარკომანებზე, ეამბობდი, რომ არასოდეს შეეიეეარეს ნარკომანს, მაგრამ სიყვარული ისე მოვიდა, რომ მისი არც ეკარი მიკიხავეს და არც სახელი. ახლა საოცარი თანაგრძნობა მაქვს, მის მდგომარეობას ისე აღეიქვამ, როგორც საკუთარს და მთელი არსებით მინდა, იქიდან გამოეიეეანო.

მიეხედი, რომ ყველაზე ძნელი მათთვის „ლომკის" გაძლება კი არ არის, ის პერიოდი, როცა ფსიზიკურ ტანჯვა, რაგდან უხდებათ ცხოვრების წესის შეეცვა, თავიდან, ფსიზიკური თვალეეთნი უნდა ისწავლონ ყველაფრის აღქმა და ამის გამო ემძიმებათ საშინელი დეპრესია. ამ დეპრესიისგან გამოსვლა ძალიან ძნელი. თუმცა, დარწმუნებული ვარ, ამის გადალახვაც შეიძლება, რადგან ადამიანი ჯანმრთელი, ნორმალური ცხოვრებით უნდა ცხოვრობდეს, ნორმალურ მდგომარეობაში უნდა უხარიდეს, სწვნდეს... მათ კი ყველაფერი უნდათ „ეიმსის ქეკეშ", თუ ეს არ არის, არაფერი აღარ შეეძლოთ.

წამალი დგას ჩვენს შორის. მისი სახით მე სეარილი კონკურენტი მყავს, – ეესული ნივთიერებები, რომელთა ნაბიჯ თითქმის ეძლევინ ვარ. იმიტომ კი არა, რომ „კიფის მდგომარეობა" ჩემს თავს ეარჩევნია, იმიტომ, რომ მისგან თავის დაღწევა გმირობის ტოლფასია".

უკან, სიცოცხლეში

სხვადასხვა კვლევები ცხადეყოფს, რომ ნარკომანიის შეიძლება ხელი შეეწყოს როგორც გარემომ, სადაც ნარკომანები იმყოფიან ბოლოდროინდელ, ეს ახლობლების მაგალითმა, რომლებიც მათი მომხმარებლები არიან, ისე არასასურველი სოციალური ფონმა, ოჯახში არსებულმა რთულმა და დაძაბულმა მდგომარეობამ – კონფლიქტებმა, ძალადობამ, არაადეკვატურმა და უიეტრორატორ მშობლებმა, ისევმა ფსიქოლოგიურმა პრობლემამ, როგორიცაა სხვებთან ურთიერთობაში არსებული დაუმეკოოფილებლობის გრძნობა, ასევე პროფესიული, სასწავლო ან სპორტული წარმატების მიღწევისადმი არაჯანსაღმა სწრაფვამ. ამ დროს, მეკონალიმის პროცესი სულაც არ არის ადვილი ან ცალსახა – იგი პაციენტისგან ძალიან ნებისყოფას მოითხოვს. ინსაფიციალ, რომ მეკონალმა ეფექტური რა იყოს, ეკონადღეს უნდა მიეკეს არა მხოლოდ ნივთიერების მიღების ფიზიოლოგიურ მხარეს, არამედ მასთან დაკავშირებულ ყველა სამედიცინო, ფსიქოლოგიურ, სოციალურ, სამსახურეობრივ და სამართლებრივ პრობლემას. მიდგომა, აუცილებლად, პაციენტის ასაკის, სქესის, ეთნიკურობისა და კულტურის შესაბამისი უნდა იყოს.

„ეკოკუბეთი", – როგორც ოთარ გამბაშვილი ნარკოტიკების ზემოქმედების ქვეშ ცხოვრებას უწოდებს, მაღე ინეკვა მაშინვე, როგორც კი ეკმაცალი აუცილებელი ხდება. ექიმები ამბობ ამიტომ, რომ ორგანიზმს საჭიროო ნივთიერებები მივაწოდოთ და სიცოცხლე შეეინარჩუნოთ. ნარკოტიკი ეეკრეულებში ეკდება, ჩვენი ორგანიზმის შემადგენელ ნაწილად იქცევა და მისი მიღება ხდება ისეთივე აუცილებელი, როგორიც საკეეთისა. რაც ნარკოტიკი გაკედება, ინეკვა საშინელი ფიზიკური ტანჯვა. ვინც წლების განმავლობაში იკეთებს, კარგად იცის, რომ ეიფორია, ანუ კაიფი, რომელიც თავიდან ახლავს ამ პროცესს, მისთვის აღარ არსებობს. ნარკოტიკი იწეევს სპინგსტერების შეკუმშვას, სპაზმურ მოეკლენს და, დროთა განმავლობაში, კუნთები მის გარეშე აღარ ძეგმობს. თუ ასეთ დროს ორგანიზმს ნარკოტიკი არ მიეწოდა, ადამიანმა შეიძლება ჩაიხაკნოს, ჩაიხეკოს. ცოცხეე თემაა მომხმარებლის ფსიქიკური მდგომარეობა, რომელიც დროთა სულისას, პაალეკინაციებს ეეყარება და ამბოლოდურად აღარ შეესაბამება რეალობას".

მაგრამ ეჯა ამ ეკოკუბეთიდანაც არსებობს. ისევ ოთარ გამბაშვილი: „ეეგადამარნია სიყვარულმა. ამ ეკოკუბეთიდან უნდა გამოეკეკანის ან უფრო დიდი ენუბამ, ან სიყვარულმა. ამ სეს სხვა ეკრაფერი მოეკეკა. უფრო დიდი ენუბა შეიძლება იყოს, მაგალითად, კარიერა – მე მეავე მეგობრები, რომელთაც უდიდეს წარმატებებს მიაღწიეს მაშინ, როცა ნარკოტიკებს თავი დანებეს. მე თვითონ, მეკონალიდან სულ რაღაც ორ წელიწადში კლინიკას ეზეკ-ძმეკანელობდი. შეეძლებელია, დარჩე ამ ქმაობი და მიაღწიო რამეს. ეიისაც ეკ ეკოკუბეთი გაუკეია, იქიდან ბრძენი გამოფიეს, თუ გამოფიეს... გამოსეკეკი კი შესაძლებელია. თუ მოინდომეს, თუ ძალიერი მოტივი გეკენა. თუ სწორ ადრეეეკანს გაკკეთეს. მე საკეკანული ავირჩიე. მომხმარება რომ დავიწეე, მეოთხე წელს დავკარგენდი. იკოდა, რომ ეიკეთებდი და ძალიან მოეკანან მომეხმარა, თავი დამეეეებინა, – არასოდეს არ დამითმეთ და არასოდეს მოტაეეეთ, ძალიან მიეეოგეკეკა, იყო ყოველთვის კრიტიკული. ჰკოდა ასეთი პოზიცია: თუ კაცი ხარ, კაცი უნდა იყო – ოჯახზე ეზრუნო, შეიეეეეს. საკეკარელ ადამიანებზე. ნარკომანი კი ეეენორირებას უკეთებს სხვის სურეკეელს, შეეეედეულებს, თავად ადამიანებს, მათ შორის ყველაზე ახლობლებსაც: ოლიმენ შენი დოზა მიიღო და აღარ კეინტერესებს, სხვა როგორ იკეკნა. ეს ადამიანობა აღარ არის... სიყვარულია მე გადამარჩინა".

არჩევანი არსებობს

ყოველი ნარკომანის სიტყვებით, ეჯა ამ ეკოკუბეთიდან სიყვარულზე ეკადის. ბევრ ნარკომანს ასეთი ადამიანი ეკვერდი არა ჰყავს. ასეთებისთვის ეჯა ეკოკუბეთიდან, შეიძლება, სხვაგვარი სიყვარულიც იყოს მოტივირებული. საქართველოს ეკოთლოკოს-პატრიარქის, უწმინდესი და უნეტარესის, ილია II-ეს მიერ შექმნილი ფონდი, რომელიც 2005 წლის 8 მარტს დაფუძნდა და მიზნად საქართველოს სულიერი და კულტურული მონაპოვრის გადარჩენას ისახავს, პირველი რიგის ამოცანად სწორედ ნარკომანების წინააღმდეგ ბრძოლას ასახელებს. ფონდში შეიქმნა სპეციალური პროგრამა „საქართველო ნარკოტიკების გარეშე", რომელიც ნარკოტიკებზე მოთხოვნილი შესამცირებლად, სამი ძირითადი მიმართულებით იმუშავებს. ნარკომანიის პრევენცია, დეზინტოქსიკაცია და ფსიქო-სოციალური რაბილიტაცია, საზოგადოებაში ინტეგრაცია – ასეთი გახლავთ ეს მიმართულებები.

მაღალზე ჩუქარიშვილი ერთ-ერთია იმ სპეციალისტებს შორის, რომელებიც ამ პროგრამაზე ფსიქოლოგ მოთა ნადირაშვილის ხელმძღვანელობით იმუშავებენ. „ჩვენი მეფეგისთვის მთავარი თავად მომხმარებლების მოტივაციაა, – ამბობს იგი, – ამის გარეშე პრობლემა ვერ მოგვარდება. ჩვენს ცენტრებში იქნებიან სპეციალისტები, რომელნიც ამ მიმართულებით სერიოზულად იმუშავებენ. ქალაქის ცენტრის გარდა, იმუშავებს სარეაბილიტაციო ცენტრი მარტყოფში, მონასტერთან, სადაც სამ-სამი თვით ექვსი კაცი ერთდროულად იცხოვრებს. მათი მოხახელები, მათთან რაიმე ეგნით დაკავშირება ოჯახის წევრებს, ახლობლებს არ შეეძლებათ. 24 საათის განმავლობაში ისინი იქნებიან გამოცდილი სპეციალისტების მეთვალყურეობის ქვეშ და ინარუნებენ ფერხეაზე, ისწავლიან ხელობას – სრულიად გამოყოფილ შეეინან ცხოვრების ამ წესს, რომელსაც იქამდე მისდევდნენ. თან იქნებიან ლოცვანი. ამის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. საკუთარი თავალით მაქვს ნახული სანტაპეტერბურგთან არსებული „ეელნაცა", დასახელება, სადაც ნარკომანებისთვის სარეაბილიტაციო ცენტრი ამუშავდა. იქ ძალიან ჭკვიანი ფსიქოლოგები და ფსიქიატრები მუშაობენ. ყველანი არიან მორწმუნეები და მიდგომაც სულიერი აქვთ. იქ ლოცულობენ, აღსარებას იბარებენ, ანაარებენ... ეს არის მათი ხელმძღვანელის, ოსტროვსკის იდეა, რომელიც პროფესიონალ ინფინერია, ეოფილი ნარკომანი. ამ ცენტრს 30-პროცენტიანი შედეგი ჰქონდა ორწლიანი დაკვირვების მიხედვით, მაშინ, როცა ჰოლანდიაში მოქმედი სარეაბილიტაციო ცენტრები 5-7 პროცენტს აჩვენებენ. ასეთი სხვაობა მოგვეკა სულიერებამ. ჩვენც გვიკეკნ ამ 30 პროცენტის მოლოდინი".

ცენტრი, რომელიც საქართველოს პატრიარქის მეცადინეობით შეიქმნა, იმითაც არის საინტერესო, რომ ეოფილი ნარკომანების მეთვალყურეობის ერთი წლის განმავლობაში გაგრძელებს და მათთვის საჭირო ცხოვრებისეული პირობების შექმნაზეც იზრუნებს. ოჯახი – როგორც ერთერთი მთავარი სუბმენტი ამეკარი რეაბილიტაციისას, მათ გათვალისწინებული ეკეკეთ. ნარკომანია, როგორც პრობლემა, ეკეკ მთელს მსოფლიოს აწუხებს. მისი მიზეზიც ნაპოვნია: საზოგადოება არასდროს ყოფილა საზრისისგან ასეთი დაშორებული, – ამბობენ მეცნიერები. ეეზისტენციალიური ეკეკეეეეეა ეკეკეეეეეა ეკეკ, რომელსაც ეკეკ სისტემაფილ განვითარებადი საეკარო ადამიანებში აღარმყვანს, ყველაზე ეკეკეეეეეა ეკეკ ეკეკეეეეეა ეკეკ ეკეკ ეკეკ